

Školní poradenské pracoviště

Mgr. Alice Vašáková

Školní poradenství

Témata přednášky

- Osoby a obsazení v ŠPP
- Standardní činnosti a náplně práce
- Oblasti, kterým se poradenští pracovníci ve škole věnují
- Koordinace péče uvnitř ŠPP
- Příklad dobré praxe

- základní zákonná norma věnovaná poradenským službám je **vyhláška MŠMT č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních** (důležitá je novela č. 116/2011 Sb. a novela 103/2014 platná od 1. 9. 2014, aktuálně je ve schvalovacím řízení poslední novela)
- vyhláška vymezuje, kdo poradenské služby poskytuje, komu je poskytuje, co je jejich obsahem a jaké jsou standardní činnosti jednotlivých subjektů
- klíčové je jasně definované rozdělení kompetencí mezi poradenské pracovníky ve školách a ve školských poradenských zařízeních (PPP+SPC)
- pro školu jsou nejdůležitější paragraf č. 7 a příloha č.3

Ze schvalované novely vyhlášky č. 116/2011 o poskytování
poradenských služeb ve školách a školských zařízeních

§ 7 – Škola

- (1) Ředitel základní, střední a vyšší odborné školy zabezpečuje poskytování poradenských služeb ve škole **zpravidla školním poradenským pracovištěm, ve kterém působí výchovný poradce a školní metodik, kteří spolupracují zejména s třídními učiteli, učiteli výchov, případně dalšími pedagogickými pracovníky školy. Poskytování poradenských služeb ve škole může být zajišťováno i školním psychologem nebo školním speciálním pedagogem.**

Obsah poradenských služeb školy dle návrhu novelizace Vyhlášky 72 (upřesňující opáčko)

- **Ve škole jsou zajišťovány poradenské služby v rozsahu odpovídajícím počtu a vzdělávacím potřebám žáků školy zaměřené zejména na:**
- Poskytování podpůrných opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami
- Sledování a vyhodnocování účinnosti zvolených podpůrných opatření
- Prevenci školní neúspěšnosti
- Kariérové poradenství spojující vzdělávací, informační a poradenskou podporu vhodné volbě vzdělávací cesty a pozdějšímu profesnímu uplatnění

- Podporu vzdělávání a sociálního začleňování žáků z odlišného kulturního prostředí a s odlišnými životními podmínkami
- Podporu vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných
- Průběžnou a dlouhodobou péči o žáky s výchovnými či vzdělávacími obtížemi a vytváření příznivého sociálního klimatu pro přijímání kulturních a jiných odlišností ve škole a školském zařízení
- Včasnou intervenci při aktuálních problémech u jednotlivých žáků a třídních kolektivů

- Předcházení všem formám rizikového chování včetně různých forem šikany a diskriminace
- Průběžné vyhodnocování účinnosti preventivních programů uskutečňovaných školou
- Metodickou podporu učitelům při použití psychologických a speciálně pedagogických postupů ve vzdělávací činnosti školy
- Spolupráci a komunikaci mezi školou a zákonnými zástupci
- Spolupráci školy při poskytování poradenských služeb se školskými poradenským zařízeními

Příloha č. 3 k vyhlášce č. 72/2005

- I. Standardní činnosti výchovného poradce
- II. Standardní činnosti školního metodika
prevence
- III. Standardní činnosti školního psychologa
- IV. Standardní činnosti školního speciálního pedagoga

Personální obsazení ŠPP

- Z legislativy jasně vyplývá, že každá škola zajišťuje své služby výchovným poradcem a metodikem prevence, všichni ostatní odborníci jsou „nadstandardem“
- Nová legislativa počítá s jejich zapojením do poskytování poradenských služeb a aktuálně jsou vytvořeny i finanční podmínky pro jejich angažmá
- Kdo může teoreticky ve škole dále působit? To se odvíjí od typu školy a jejího zaměření
 - Školní psycholog
 - Školní speciální pedagog
 - Etoped
 - Logoped
 - Sociální pedagog, sociální pracovník

Činnost poradenských pracovníků

- Odvíjí se od standardních činností, které jsou dány vyhláškou
- Standardy jsou výčtem všech činností, které odborník může poskytovat-škola si z nich dle svých potřeb vybírá a upravuje je do pracovních náplní jednotlivých poradenských pracovníků
- Pro žádného z poradenských pracovníků také není reálné, aby zvládal všechny činnosti uvedené ve standardech
- Hlavní „brzdou“ je časové omezení a někdy i otázka odborné kompetence
- Proto jsou v kvalitě poradenské práce mezi jednotlivými školami diametrální rozdíly-standard v reálu neexistuje
- Aby mohly být poradenské služby efektivní, musí být koordinované a podporované vedením školy

Hlavní činnosti poradenských pracovníků

Výchovný poradce

- Kariérové poradenství
- Vyhledávání žáků, jejichž vzdělávání a vývoj vyžadují zvláštní pozornost
- Spolupráce se školskými poradenskými zařízeními (ŠPZ)
- Příprava a koordinace péče o žáky se SVP
- Metodická pomoc pedagog. pracovníkům
- Zprostředkování nových metod diagnostiky a intervence
- PR školy
- Péče o dokumentaci žáků se SVP

Metodik prevence

- Koordinace aktivit z oblasti prevence-Minimální preventivní program
- Koordinace a participace na realizaci preventivních aktivit školy
- Metodické vedení pedagogických pracovníků, koordinace jejich vzdělávání v oblasti prevence
- Individuální a skupinová práce se žáky
- Koordinace spolupráce školy s orgány státní správy a samosprávy a odbornými zařízeními
- Předávání nových odborných informací
- Databáze spolupracujících odborných organizací
- Vyhledávání ohrožených žáků, práce s „varovnými signály“
- Práce s klimatem třídy

Speciální pedagog

- Diagnostika a depistáž u žáků se SVP
- Spolupráce při vzniku a realizaci PLPP, Individ. plánu
- Individuální i skupinová péče o žáky se SVP
- Preventivní programy v oblasti neprospěchu/výchovných problémů
- Zajištění spec. pomůcek a didaktických materiálů
- Individuální konzultace s rodiči
- Metodické vedení a spolupráce s pedagog. pracovníky
- Koordinace spec.pedagogických porad. služeb ve škole
- Koordinace a metodické vedení asistentů pedagoga

Školní psycholog

- Diagnostika a depistáž
- Péče o žáky se SVP (nastavení podpory)
- Individuální případová práce se žáky
- Krizová intervence
- Kariérové poradenství
- Individuální konzultace s pedagogy a rodiči
- Skupinová a komunitní práce se žáky, s klimatem třídy
- Metodická pomoc učitelům
- Semináře pro pedagog. pracovníky
- Koordinace poradenských služeb mimo školu, spolupráce s externími odborníky
- Participace na přípravě přijímacího řízení na SŠ
- Prezentace poradenských služeb

Koordinace činností v ŠPP

- Prvním krokem je „etablování“ školního poradenského pracoviště, obsazení pozice vedoucího /koordinátora
- Dalším logickým krokem je zjištění toho, o jaké poradenské služby je zájem (žáci, rodiče, učitelé)
- Z toho a legislativních závazků vyplyne obsah požadovaných poradenských služeb
- Zpracuje se Program poradenských služeb ve škole na školní rok s vymezením rolí jednotlivých pracovníků
- Důležité je pravidelné setkávání poradenských pracovníků- informace o aktuální situaci a plánování činností
- Spolupráce a propojení v činnostech, kde je to žádoucí
- Prezentace ŠPP navenek-ke kolegům, rodičům, žákům
- Vymezené vztahy s vedením školy

Školní realita

- Model optimální: ŠPP plně obsazené, poskytující služby „na objednávku“ - reaguje na skutečné potřeby školy, které se mohou proměňovat. Podpora vedení školy a dobrá spolupráce se subjekty mimo školu. Profesionalita jednotlivých odborníků.
- Model nejčastější: poradenské pracoviště není vytvořeno, VP a MP dělají „co mohou“, ale na všechny požadavky nemají šanci reagovat. Jejich služby jsou částečně zkoordinované, vědí o sobě, v případě potřeby spolupracují. Vedení školy je toleruje a cení.
- Model katastrofický: VP je administrativní pracovník, MP jen formální funkce. Poradenské služby jsou nekoordinované, nahodilé, nekoncepční. Vedení školy problematiku nepovažuje za důležitou.

Příklad dobré praxe

Koordinovaná a komplexní péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami

Aktivity ŠPP

a) Oblast prevence:

- **Práce se žáky již od předškolního věku – Předškolácké skupinky** – adaptace na školní prostředí, řešení problematiky předčasného nebo pozdního zaškolení dětí, docvičení potřebných dovedností → **speciální pedagog, školní psycholog, učitelé**
- **Logopedická depistáž** a zajištění logopedické péče
- **Depistáž v průběhu 1. čtvrtletí 1. třídy** – diagnostika případných percepčních oslabení → **speciální pedagog, psycholog**
- **Plán pedagogické podpory+návazné docvičování percepčních oslabení v průběhu 1. třídy** – 1 hodina českého jazyka týdně pro malou skupinku žáků pod vedením specialisty → **speciální pedagog**
- **Depistáž na začátku 2. pololetí 2. ročníku** – diagnostika případného rozvoje vývojových poruch učení – **speciální pedagog**

- Na základě 2. depistáže odeslání žáků ke komplexnímu vyšetření v PPP → **výchovný poradce**
- **Od 2. do 5. třídy kroužek pro žáky s poruchami učení DYSKLUB** – 1 hodina reedukace týdně po vyučování → **speciální pedagog**
- **Od 6. do 9. třídy kroužek pro žáky s poruchami učení DYSKLUB** – 1 hodina týdně po vyučování - procvičování probíraného učiva, výroba pomůcek , redukovaný mluvnický systém → **učitelé Čj se specializací dyslektický asistent, speciální pedagog**

b) Oblast intervence

- **Zajištění vyšetření žáků v PPP** – distribuce dotazníků, dojednávání doporučení podpůrných opatření, informování pedagogů o závěrech vyšetření → **výchovný poradce ve spolupráci s třídními učiteli**

- **Zajištění péče o žáky s podpůrnými opatřeními** – vznik PLPP nebo IVP, jejich realizace a vyhodnocení, metodická podpora učitelů – **výchovný poradce, speciální pedagog, školní psycholog**
- Komunikace se zákonnými zástupci žáků
- **Poskytování podpůrných opatření** – reedukace, předměty speciálně pedagogické péče → **speciální pedagog**
- **Zajištění péče o nadané a mimořádně nadané žáky**
– v případě „podezření“ na mimořádné nadání zajištění PLPP+diagnostiky v PPP (spolupráce VP + TU), následně může být navrženo vzdělávání dle IVP buď ve všech, nebo v některých předmětech; kroužek pro nadané a mimořádně nadané žáky;
- sledování klimatu třídy – **metodik prevence/psycholog**,
- individuální konzultace dle potřeby - **š. psycholog**

Podpora spolupráce s učiteli

- Včasné informování kolegů o závěrech vyšetření žáků v PPP a doporučených podpůrných opatřeních – databáze žáků se speciálními vzdělávacími potřebami
- Metodická podpora učitelů zaměřená na práci se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami – semináře pro celou sborovnu, stručná metodická doporučení, individuální metodická podpora
- Metodická podpora učitelů při tvorbě a realizaci PLPP a IVP – „kuchařka“ jak postupovat při jejich tvorbě
- Společné projednávání postupů školy a vyjednávání dokumentů se zákonným zástupcem žáka a žákem samotným,
- Průběžné vyhodnocování účinnosti podpůrných opatření
- Dle zájmu náslechy v hodinách

Podpora spolupráce s rodiči

- Navázání kontaktu s rodiči již při realizaci programu Předškolácké skupinky
- Návštěva třídních schůzek na začátku 1. ročníku – vysvětlení plánovaných aktivit rodičům
- Informace o výsledcích depistážních šetření + domluva na realizaci navrhovaných opatření, nabídka docvičovacích materiálů pro domácí přípravu
- Projednávání Plánů pedagogické podpory
- Projednávání závěrů prvních vyšetření žáků v PPP za přítomnosti třídního učitele, speciálního pedagoga/psychologa a rodiče žáka – vysvětlení závěrů, rozdělení úkolů, důraz na nutnost spolupráce rodiny a školy, nabídka podpory ze strany školy
- Včasná komunikace při výskytu problému, předcházení nedorozuměním, nabídka individuálních konzultací

Závěrem

- Jak se vám poskládala vaše představa o poradenských službách ve školách?
- Je zřejmé, jaký je rozdíl ve službách poskytovaných školou a školskými poradenskými zařízeními?
- Jaký je váš pohled na myšlenku inkluze-společného vzdělávání?
- Dovedete si představit svou roli v tomto systému?
Kde je místo pro odborníky vaší kvalifikace?
- Dotazy, vyjasnění, polemiky...